

MAGYAR LAPOK

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr. Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.**
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr. Gyárfás Elemér**

Chamberlain angol miniszterelnök alsóházi nyilatkozata Danzigról

Hangoztatta, hogy a szabad város nemzetközi helyzetének tárgyalások útján való rendezése lehetséges. Ha egyoldalú változtatás esete áll elő és Lengyelország emiatt fegyvert fog, Anglia a lengyelek segítségére siet

Londonból jelentik: A világ közvéleménye feszült érdeklődéssel várta Chamberlain angol miniszterelnöknek a danzigi kérdéssel kapcsolatos nyilatkozatát, mely hétfőn délután hangozott el az angol alsóházban. Chamberlain a többi között a következőket mondta:

— A legutóbbi események fölkellették azt a félelmet, hogy Danzig szabadváros jövő helyzetének egyoldalú cselekvéssel „kéz alatti” szabályozására vonatkozó szándék áll fenn. Ha az elkövetkező események megerősítik ezt a feltevést, úgy hangoztatnom kell, hogy a kérdést nem lehetne helyi jellegű ügynek tekinteni, amely csak Danzig jogait és szabadságát illetné, hanem azonnal sokkal súlyosabb kérdések vetődnek fel, amelyek Lengyelország függetlenségét és nemzeti létét érintik. Danzig városállam helyzetének nemzetközi jogi szabályozása nem olyan, hogy igazságtalannak volna mondható. Ezt a helyzetet különben az 1934. évi német-lengyel egyezményben Hitler kancellár is 1944-ig garantálta. Azonban ez évi márciusban Németország javaslatot tett Danzig helyzete új szabályozására s ezt a javaslatot Lengyelország olyannak tartotta, ami ellen szükséges védekező intézkedéseket tenni. Segítségét ígértünk Lengyelországnak arra az esetre, ha függetlensége fenyegetett lenne, továbbá abban az esetben, ha ez az ország úgy vélné, hogy számára életfontosságú a fenyegetéssel szemben teljes nemzeti erejével való ellenállás. Szilárdan el vagyunk határozva ennek a kötelezettségünknek teljesítésére. Teszünk ezt a kijelentést, noha a szabadváros jelenlegi helyzete nem föltétlen szükségesség és sem nem jogtalan, sem nem logikátlan az a kijelentés, hogy ez a helyzet javítható. A májusi német-lengyel jegyzékváltáskor Beck külügyminiszter is kijelentette, hogy hajlandó tárgyalásra, ha nem egyoldalú rendezésről van szó. Ugyanakkor Németország is fenntartotta a kérdéssel való további tárgyalások lehetőségét. Tehát lehetséges, hogy tisztább légkörben a danzigi statutum javításának lehetőségeit megtárgyalják.

— Nagybritánia kormánya, — folytatta Chamberlain — számot ad magának arról, hogy a legutóbbi danzigi események megzavarták a bizalmat és a jelenlegi órákban nehezé tették olyan légkör megtalálását, amelyben az okos tanácsokat részesítenék előnyben. Ezzel a helyzettel szemben a lengyel kormány nyugodtan marad, az angol kormány pedig reméli, hogy Danzig bizonyítékát tudja szolgáltatni annak, hogy a különböző nemzetiségek együttműködhetnek akkor, ha igazi érdekeik összeesnek. Hinni akarom, hogy az összes érdekelt felek ki fogják nyilvánítani azt az akaratukat, hogy meggyátolnak Danzigban minden

olyan incidenst, amely alapjaiban fenyegetné az európai békét.

Moszkva új javaslatokkal állott elő

Két képviselő ama kérdésére, hogy Halifax külügyminiszter elutazik-e Moszkvába, illetve, hogy Churchill ellátogat-e a szovjet fővárosba, Chamberlain „nem”-mel válaszolt.

Német válasz Chamberlain beszédére: a danzigi mai helyzet mindenáron való védelmezésével az angol kormányelnök olajat önt a tűzre

Berlinből jelentik: A Chamberlain hétfői alsóházi nyilatkozatával kapcsolatban a *Deutsche Dienst* azt írja, hogy az angol miniszterelnök ebben a beszédben semmi új szempontot nem hozott fel. A lengyel igényeket előtérbe állította, de egy szót sem szólt arról, hogy mi Danzig népének a kívánalma. Ha Anglia azt akarja elérni, hogy Németországot jogos érdekeinek védelmében megfélemlítse, éppen az ellenkezőjét éri el. Chamberlainnek ama kijelentésével szemben, hogy a danzigi status quot nem lehet igazságtalannak tekinteni, az igazság az, hogy korábban éppen Angliában érezték veszélyesnek a versaillesi béke rendelkezéseit. Ha ezt most Anglia elfelejti, azt bizonyítja, hogy Nagybritanniának szüksége van olyan országra, mely kész Németország ellen kardot rántani. A német-lengyel tizéves szerződésben Danzigot egy szóval sem említették. Annak lehetőségét, hogy ezt a kérdést most tisztultabb légkörben tárgyalják meg, éppen

Ezután Chamberlain miniszterelnök kijelentette, hogy az angol és francia kormány új utasításokat küldött moszkvai megbízottainak és ezek következtében Seeds moszkvai angol nagykövet két ízben is tárgyalt Molotov szovjet külügyi népbiztossal. A szovjet kormány sok új javaslattal állott elő és ezeket Londonban tanulmányozzák, más pontokra vonatkozólag viszont a szovjet még nem válaszolt.

Nagy nehézségek az új orosz követelések miatt

Párizsból jelentik: Bonnet francia külügyminiszter hétfőn foglalkozott Molotov szovjet külügyi népbiztos válaszával, amelyet a háromhatalmi egyezmény megkötésére vonatkozó legutóbbi angol-francia javaslatra adott. A külügyminiszter több ízben telefonbeszélgetést folytatott Corbin, londoni francia nagykövettel.

Francia és angol politikai körök megállapítják, hogy az egyetértés mellett is a tárgyalások nagy nehézségekbe ütköznek az új orosz követelések miatt.

Anglia ásta alá Chamberlain abban a törekvésében, hogy mindenáron megvédelemesse a statusquot, olajat öntött a tűzre.

Anglia egy német ajánlatot közvetített Lengyelországnak

Londonból jelentik: Hír szerint a lengyel kormány elhatározása Danziggal kapcsolatban végleges. Londoni lengyel körök nem erősítették meg azt a hírt, hogy a lengyel kormány tárgyalásokat kezdett Németországgal. Ugy tudják azonban, hogy a német ajánlat Londonon keresztül már útban van Varsó felé.

Varsóban nagy meglepéssel fogadták Chamberlain alsóházi beszédét.

A német vezérkari főnök hosszabb szabadságra utazott

Berlinből jelentik: Brauchitsch vezérrekes, német birdalmi vezérkari főnök vasárnap többhetes szabadságra utazott.

Hivatalos jelentést adtak ki a bolgár miniszterelnök jugoszláviai megbeszéléseiről

Kiosseivanoff kihallgatása Pál kormányzó hercegnél

Belgrádból jelentik: Kiosseivanoff bolgár miniszterelnököt hétfőn kihallgatáson fogadta Pál jugoszláv kormányzóherceg. Kiosseivanoff hétfőn Bledből visszautazott Szófiába.

Kiosseivanoff és Cincár-Markovics jugoszláv külügyminiszter megbeszéléseiről hivatalos közleményt adtak ki, mely a következő pontokat tartalmazza:

1. A Jugoszlávia és Bulgária közötti örökös barátsági szerződés szellemében szükség van a két ország politikai együttműködésének további fej-

lesztésére és kibővítésére.

2. Mindkét államnak közös érdeke, hogy olyan szoros gazdasági kapcsolatot létesítsenek, amelyet csak lehet.

3. A függetlenség és a semlegesség politikája felel meg úgy a két ország, mint a Balkán békéje érdekeinek.

4. Szükséges, hogy a két kormány folytassa a jó és baráti viszony politikáját minden szomszédja irányában.

Józseffalváért

*

Részletes tudósításokban számoltunk be arról, hogy milyen fontos Józseffalva számára a gyors, azonnali segítség. Még két, esetleg három hónap és Józseffalvára ráborul a szibériai tél.

Téli esőség, téli ruha, hajlék, ahol majd meghuzhatják magukat... Ez mind olyan távol esik a józseffalviaktól még reményeikben is. Még három hónap a kemény tél és a józseffalviak megpróbálják remélni, hogy az üszkös romok eltakarítása után talán felépíthetik az új hajlékot.

Ahányszor terített asztalhoz ülés és ahányszor este vetett ágyba térsz nyugvóra, gondoldj józseffalvi testvéredre, akinek minden falat kenyérét megkeseríti a kilátástalan jövő és akit almából a hajléktalanság réme riaszt fel minduntalan.

Amit eddig adtunk, testvérek, azzal visszaloptuk a reményt a kétségbeesettek szívébe. Amit ezután adunk, azzal valóra váltjuk ezt a reményt.

Aki gyorsan ad, az kétszer ad. Aki Józseffalvát segít sürgősen újjáépíteni, az százszor ad.

Ha az irgalmas szeretet megmozdulása olyan biztató volt, ne engedjük elapadni ezt a sebeket gyógyító forrást. Nem hihetjük azt, hogy már lezárhatnók a szeretet népszámlálását. Nem engedhetjük elhalni a kimondott jelszót:

Építsük újra Józseffalvát! Adjuk vissza az életnek Józseffalva népét.

A mai napon Szentjobb és Csanósi (Bihar-megye) községek küldötték be adományait, 3600 leit. A hunyadmegyei Kudzsiroon 700 leit gyűjtöttek és a Szilágyosmlyói legényegylet 300 leit küldött szerkesztőségünkhez továbbítás végett.

Eddig befolyt adományok: 357.368

Mai napon a következő adományok érkeztek:

Özv. Petry Árpádné, Nagyvárad	100
Doboz György nyug. bír., N.-várad	100
Hoffmann Sándorné, Telegd	50
Özv. Reas Mihályné, Nagyvárad	20
Kolping Egylet, Szilágyosmlyó	390
Kompass Kálmán, Szinerváralja	30
Kiss Lajos, Szinerváralja	50
N. N. Szent Antal nevében, Kisjenő	300
N. N., Nagyvárad	20
Szabó Jánosné, Nagyvárad	10
Balogh Ferenc, Nagyvárad	50
Kovács Kálmán, Nagyvárad	20
N. N., Nagyvárad	25
Balogh József, Nagyvárad	20
Szentmiklóssy Irén, Nagyvárad	20
Pénzes Irma, Nagyvárad	30
N. N., Nagyvárad	10
N. N., Nagyvárad	500
N. N., Monospetri	50

A csanósi (Bihar megye) római katolikus hívek gyűjtése:

Lukács Ernő földbirtokos	300
Dr. Medvéssy N.	50
Doboz György mérnök	100
Jarica János	50
20 leit adakoztak: Csillik Mihály és Demian József	40
Kisebb adományokból	118

Kudzsi (Hunyad megye) római katolikus egyház gyűjtése:

Tókos János plébános	100
Hornák család	100
Peczán Mátyas	100
Smillár Antal	50
Jánosi Dezső	50
Gyórfi Mária	50
Ifj. Jeszkel Rudolf	50
Lőrincz Géza	30
Vágner Leopoldné	30

20 leit adományoztak: Hébenstreit Félix, Lakatos Alajosné, Hefner Gusztáv, Jotta Hermína, N. N., Herbán Ottó, Brassai Kálmán, Márian János	160
---	------------

Szentjobbról (Bihar megye) a következők adakoztak:

Szent József nevében	200
Gahér Mihály plébános	200
Várad Mihály igazgató	200

Kis János gazd. (Etelka tanya)	200
Merk József káplán	100
Sallay Lajos református lelkész	50
Ruff Géza róm. kat. tanító	50
Várad Ferenc ref. tanító	50
Boromei Szent Károly nevében	50
Kubola András gazdálkodó	100
Hoóz Szilveszter nyug. tanító	50
Gahér Péter kereskedő	100
Kubola József gazdálkodó	60
Rehus Mihály gazdálkodó	60
Hájt József gazdálkodó	50
Fábián György gazdálkodó	50
Bojgyik József gazdálkodó	50
Mészáros István (Etelka tanya)	50
Dankó István	50
Irgalmas Nővérek	50
László Józsefné	30
Rideg József	30
Kalmár István	30
Braun András	26
Pop Dorotya	25

20 leit adományoztak: Ludwig Emil, özv. Fekete Istvánné, László Erzsébet, Dobai Ferenc, Ráncz Erzsébet, Molnár János, Tamán István, Kovácsik József, özv. Kis Lászlóné, Kálai József, Erdei János, Lakatos István, Tárnayk Mihályné, Braun János, Iván József, Petyár János, Matiz István, Malozsák József	300
15 leit adományoztak: Német István, Malozsák Margit, Nagy István	45
Kisebb adományokból	719

Összesen: 363.486

Megszavazta a szenátus a búzaértékesítésről szóló törvényjavaslatot

Bucurestiből jelentik: A szenátus tegnap délelőtti ülésén Sescioreanu a búzaértékesítési törvényjavaslat előadója felolvasta a javaslaton a bizottság által tett módosításokat. A szenátus ezután a törvényjavaslatot általánosságban szüztizennyolc

szavazattal kettő ellenében megszavazta.

A javaslat első szakasza értelmében a hetvenöt kilogramos, három százalékos idegen anyagot tartalmazó búza tízezer kilogramos vagonjának ára negyvenkétezer lei, a termelő állomásán. Ezt az árat szeptemberben vagononként ezer leiel, októberben és novemberben kétezer leiel, decemberben háromezer leiel emelik, január 1-től ismét az eredeti árak térnek vissza. A hetvenöt kilogramos búzával könnyebb vagy nehezebb búzaminőségek-nél az árat minden kilogrammnál egy százalékkal növelik vagy csökkentik.

A törvény 2. szakasza felhatalmazza a Nemzeti Bankot, hogy kétszázmillió lei erejéig hiteleket nyújtson búzavásárlásra a Nemzeti Szövetkezeti Intézetnek.

Müller Lajos S. J. művei:

Müller: Szent billésesek	55 lei
" Szeressétek egymást	33 "
" A kereszt iskolája	90 "
" A kereszt diadala	144 "
" Harmatozások egek	130 "
" Jertek, imádjuk	42 "
" Legyetek tökéletesek (II. k.)	35 "
" Ima és hivatás	15 "

KORDA R. T. KIADÁSA

Péter bácsi titka

Írta: Törökne Kovács Hermin

Kálózdy Péter bácsi soha másképp, mindig gyalogszerrel jött látogatába. Híres volt különlegéről: kocsiira semmiért fel nem ült.

— Nem hiszek én a lovaknak! — csóválta fejét. — A magam két paripája fel nem dönt, amíg erővel bírom!

Jó masfél órányira lakott ütött-kopott kúriájában. Asszonyt nem tűrt házában. Vén legénye szolgált, ahogyan tudta.

— Nem hiszek én felhőnépnek! Ott esznek, ahol tudnak!

Nagyanyámat gyakran látogatta. Kopott, zöldre fakult ferencjózsef kabáttal, ősidők viharát átszenvedett, teretymagas, borzas cilinderrel, elefántcsontgombos pálcával kezében jött a vetések közötti dűlőúton, óvatosan kerülve részeg embert, ugató kutyát. Kabátjára virágot tűzött. Lábán fehér gamáni pompázott. Erről a különös, megdöbbentő elegánriáról csak a téli kemény időkben mondott le. Ilyenkor bundát viselt, eszimat és szőrmés, hegyes kucsmát, amit orráig húzott.

Lenézően intett nagyanyám hatalmas cserép-kályhának láttára.

— Nem bízik efféleben! Régmódi banyakemence, ami önti a meleget, az az igaz!

Ráncok kuszáltak cserzett, borotvált arcát; szemöldjeit harcias-beczontosra növesztette az idő; homloka rég a fejbőljárja szaladt, hajlott vállán bőven lötyögött a ruha. Gyöngye, öreg ember volt Péter bácsi, de agyába konokul rögződött a haj-

dani ragyogó, fiatalság emléke, eltörölve mindent, ami utána következett.

Út rendes helyén, a kályha mellett. Néha furcsán mosolygott.

— Ha akarnám! Ha én egyszer igazán akar-nám!

Nagyanyám nevette.

— Hát csak nem örülje el a titkát, Péter?

— Nem, azt nem lehet! — suttogta titokzatosan. — Talán egyszer . . . majd, valamikor . . .

Nagyanyám mindig megvendégelte. Jó falatot rakott elébe Sanyarú kosztra fogja otthon az üres kamrából gazdálkodó legény.

A fiúk sokszor megrézták. Lesték, mikor ér a korong mellett Itt keresztelkedik a gyalog- és lovasút. Oldalt lejtő szakad az árok felé. Ugy intették, hogy éppen akkor eresszék neki vad vágatással a lovakat. A kis kocsi zörögve ugrált ide-oda, a fiúk pedig élte-éni sivitottak:

— Segítség! Péter bácsi, segítség!

Szegény, szinte félholtan bámulta őket. Kezelaiba reszkett. Idő kellett, míg mozdulni bírt.

Megfénnyegette a fiúkat.

— Előbb-utóbb, de csontotok-csontja is összetörik, gazfikok!

— Kire marad akkor a vagyon? Kinek javára ír végrendeletet, Péter bácsi?

Az öreg úr erre önmagába esett. Tűnődve, töprengve meredt maga elé. A fiúk kuncogtak, pukadoztak nevetésükben.

— Nem kaptok semmit! Kihagylak benneteket! — csattant fel erre mérgesen.

Igen, a végrendelet! Ember még soha annyit, átlag havonta váltakozó végrendeletet nem írt! Hol erre, hol arra esett a választása, barátokra, ismerő-

sökre, de elkalandozott messzi távolságokba is. Hol a jószíve, hol a hazafias büszkesége szerint. Kiváló emberek, művészek, írók, politikusok nem sejtették, hogy itt, a messzi, roskadozó kúriában egy furcsa öreg ember végrendelet örökösévé teszi meg őket.

Ebbe a fáradt, aszott, vígasztalan életbe csöppent be egy napon Marci, a tanyai zsellér öteszteni-dős kistfia.

Azon a napon ugyanis — összejátszott a melegen tűző tavaszi nap a jószágú földdel —, hogy Péter bácsit hozzánk menet, letérítse rendes útjáról. Így került a Csiri-tanya közelébe. Bujtatógát, kalardor szelek táncoltak éppen. A levegő megtelt fűszeres illatokkal. Péter bácsi ferencjózsefje, ócska cilindere mintba más csillagról szakadt volna ebbe a friss, tavaszi uapúsításba.

Elandalodva forgatta pálcáját. Csendesesen baktatott a keskeny dűlőúton.

És ekkor — mint váratlan villámesapás — a bokrok mögött kis fekete kutya ugrott elő. Alig nagyobb jókora macskánál, de tüzet fújt egész lénye. Csaholt, nekifeszült a földnek, kivicsorította erős, fehér fogát, majd elszántan előreugrott, meg visszatanált az elefántcsontgombos pálcá lendületétől. Elfoglalta az út közepét, négy lábát szétterpesztette, nyilvánvalóan lesve a támadásra alkalmas pillanatot. Péter bácsi ereiben megfagyott a vér.

— Ne, te, ne! Takarodsz! — próbálta kiáltani, de a szó szájalmasan verődött ki reszkető ajkai közül.

Mozdulni nem mert. A kutya mind dühösebben, mint nagyobb vakmerőséggel közeledett. Seholy senki.

Erzi, hogy nem bír vele. A kutya az erősebb.

Foni nemzetnevelésügyi alminiszter Máramaroszigeten és Nagyváradon

Nagyvárad. Saját tud. Petre Andrei köznevelésügyi miniszter után, hétfőn délután V. Foni nemzetnevelésügyi alminiszter látogatott el Nagyváradra. Máramaroszigeti tudósítónk jelentése szerint vasárnap Toni alminiszter Szigeten nyitotta meg ünnepélyes külsőségek között és nagy beszéd keretében a tanítók nyári továbbképző tanfolyamát. Máramaroszigetről érkezett Nagyváradra az alminiszter. Itt a pályaudvaron ünnepélyes fogadtatást rendeztek számára. A fogadtatáson résztvett Georgescu ezredes-megyeifőnök, Chirila polgármester, valamint számos más előkelőség. Toni alminiszter a pályaudvarról a városházára hajtatott, ahol a tanítók nyári tanfolyamának résztvevői meleg ünnepeléssel fogadták. A tanfolyam résztvevői előtt az alminiszter másfélórás előadást tartott az új köznevelésügyi törvény iskolai reformjairól. Előadásában rámutatott arra, hogy az új törvénnyel gyökeresen meg fogják változtatni az eddigi oktatási rendszert és az elvont elméleti oktatás helyett minden vonalon a gyakorlati oktatást vezetik be.

Ciano gróf olasz külügyminiszter ünnepélyes fogadtatása Barcelonában

A spanyol falangisták két óra hosszáig tartó díszfelvonulással tisztelegtek a vendég előtt. — Német üdvözlét Spanyolországnak az olasz látogatás alkalmából

Rómából jelentik: Ciano, olasz külügyminiszter hétfőn délután 5 órakor megérkezett Barcelonába, ahol rendkívül nagy fényvel és lelkesedéssel fogadták. A fogadtatáson a spanyol külügyminiszter és belügyminiszterrel kívül Barcelona érkeke is megjelent. A megérkezéskor Barcelona összes harangjai megszólaltak, s 21 ágyútűzés dördült el a vendég tiszteletére. Az ünnepélyes fogadtatás után az olasz külügyminiszter csapatfelvonulást nézett végig, Franco tábornok társaságában.

Ciano ezután a Katalán-térré hajtatott, ahol a falangista halottak emlékének áldozott néhány percet. Később megjelent a Katalán-téri palota erkélyén. Ekkor kezdődött meg a fogadtatás fénypontja: százezer falangista díszfelvonulása. A felvonulás két óra hosszáig tartott, miközben az összegyűlt, hatalmas tömeg lelkesen éltette a Ducet,

Cianot és Francot. A felvonulás befejezése után díszbéd volt az olasz külügyminiszter tiszteletére a Miramar kastélyban.

A Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz Ciano külügyminiszter barcelonai látogatásával foglalkozva hangoztatja, hogy ez a látogatás méltó kifejezője annak a mély és szoros barátságának, mely Spanyolországot a bolsevista veszély legyőzése után Olaszországhoz és Németországhoz fűzi. Ez a barátság őszinte és őszintelen. Ciano most azon a földön tartózkodik, amelyen a függetlenségért és szabadságért győzelmes háború folyt. Spanyolország ismét nagyhatalmi helyzetet foglal el és bizonyos lehet a tengelyhatalmak megingathatatlan barátságában.

Francia hír Hitler és Mussolini északolaszországi találkozásáról

Rómából jelentik: A Giornale d'Italia valószínűleg mondja egyes francia lapok híradását, mely szerint Hitler és Mussolini a múlt hónapban Északolaszországban találkozott volna. Az olasz lap idézi az Excelsior híréit, — amelyet más francia lapok is átvettek, — mely szerint a találkozó a Brenner határállomás közelében lévő Montilano községben történt meg, június 28-ikán. Az olasz lap leszögezi, hogy ez a hír már csak ezért sem felelhet meg a valóságnak, mert nincs is ilyen nevű helység Olaszországban.

Pénzügyminiszteri rendelet a felemelt hadirokkantakról

Julius elsejétől kezdve minden felülvizsgált hadirokkantnak a felemelt járulékot kell fizetni

Kolozsvár. Saját tud. Évtizedes panaszát orvosolta most a kormány a világháború rokkantainak azzal, hogy majdnem százszázalékkal emelte fel a rokkantsági illetményét mind azoknak a rokkantoknak, akiket 1937—1938-ban már felülvizsgáltak s rokkantságuk százszázalékát már végleg megállapították.

A rokkantsági illetmények felemelésére vonatkozó pénzügyminiszteri rendelet már meg is érkezett a kolozsvári pénzügyigazgatósághoz s ennek értelmében július hó 1-től kezdve már minden felülvizsgált hadirokkantnak a felemelt járulékot kell fizetni. A 60 százalékos rokkant közkatonának a jövőben 1500 leit, káplárok 1650, őrmesterek pedig 1725 leit kapnak. A 40 százalékos rokkantak 1000, 1100, illetőleg 1150, a 20 százalékos hadirokkantak most már 500, 550, illetve 575 lei járulékot kapnak havonként

a megyeszékhelyeken. Mezővárosokon és községekben ezek a felsorolt hadirokkantak ezeknek a járulékoknak a felét kapják.

Érdekes és nagy szociális érzésre valló intézkedése a pénzügyminiszteri rendeletnek az, hogy ebben a felemelt rokkantsági illetményben azok a hozzátartozók is részesülnek, akiknek felülvizsgált hadirokkant családfenntartói időközben elhunytak. Ha az özvegynek nincs gyermeke, az illetéknek 50 százalékat kapja meg, hapedig gyermekek is maradtak hátra, úgy a teljes illetményre tarthat jogot.

Bár a rendelkezés megérkezett Kolozsvárra, a szükséges összeg kiutalása nálunk még nem történt meg s ezért a felemelt rokkantsági járulékok kifizetése csak a hét vége felé fog megkezdődni.

Az amerikai belügyminisztert leszállítják a „magas lóról”

Washingtonból jelentik: Iskes belügyminiszter a képviselőháztól új hivatalos gépkocsit vétele kért felhatalmazást. A költségvetési bizottság csak 2150 dollárt volt hajlandó megszavazni. Burlew belügyi államtitkár felháborodottan tiltakozott ez ellen, utalva arra, hogy ezért az összegért legfeljebb Ford-kocsit lehetne venni és ennek használatát nem fér össze a belügyminiszter méltóságával. A bizottság elutasította a kifogásokat és több hónapra élesen hangoztatta, hogy manapság „még igen nagy uraknak is le kell szállni a magas lóról”.

Máris alig hederít a pálcára. Oda-odakaffog a lábára felé. Jég hideg borzalom futkosott át rajta. Ordítva, sikoltva bugyint ki száján a kiáltás:

— Segítség! Segítség!

Mint szinpadon a végszóra, gyerek robbant elő. Alig látszik ki a földből, alig nagyobb néhány arasznál, de a hangja éktelenül bóbókol.

— Mars!

Felemeli apró öklét. Nekiszalad a kutyának.

— Te gyalázatos!... Mars!...

A vad bestia hátrahúzó. Még próbálkozik a csaholással, de a gyerek követ kap. Utána hajítja. Erre végkép elszalad.

Azután nézik egymást. A gyerek meg az ember. A maszatos, kövér kis arcon nagy bámészkodás. Mutatóujját a szájába dugja. Nem fél. A cinder tetszik neki. Azt csodálja.

Péter bácsi lassan összeszedte magát.

Zsebkendőjével megtörli homlokát.

— Mi a neved, te... te kis gombóc? — kérdezi bizonytalanul, de mosolyog hozzá.

— Marci — feleli a gyerek bátran.

— Itt lakol a pusztán?

— Itt.

— Bemutat a közeli tanyára?

— Tiétek a kutya?

— Nem.

— De ismered, úgy-e?

A gyerek megrázza nagy, gömbölyű fejét.

— Nem félsz tőle?

Elkerelkedik két bámuló szemével.

— Nem bánt az!

Igy kezdődött az ismeretség. Gombóc. — Péter bácsi úgy aggatta rá ezt a nevet, mint díszes jelzőt — okos, ragaszkodó gyereknek bizonyult. Szerette az édességet — és megbarátkozott a nagy,

furesa emberrel. Most már Péter bácsi mindig Csiri-pusztára felé ment le. Nyolc gyereke volt a földhözragadt szegény zsellérnek.

— Te, János, — kezdte egy napon Péter bácsi. — Mit szólnál, ha idehoznám Gombócot, harmadiknak? A vén legény ismerte gazdáját. Morgott, de nem ellenkezett. Tudta, hogy akkor bizonyosan beállít a gyerekekkel.

Nagyanyám mégis kérdőre vonta. — Mit akar azzal a fickóval? Magának sincs betevő falatja. Miből gondozta, nevelti?

Péter bácsi titokzatosan mosolygott.

— Ad az Isten. Ad.

Különös dolgokat kezdtek suttozni. Szegény Péternek végkép elment az esze. A hegyet járja, reggeltől-estig. Elvadult, lerongyolódott. Ferenczsefje, cilindere nem került elő többé. Feléje se nézett a falunak.

Igy ment egész nyáron.

Nagyanyám többször üzent érte. Hiába.

Ősz végén, — éjjelente már fehérre festette a dór a tájat — a vén János, Péter bácsi legénye, állított be hozzájuk. Megtörtén, rongyosan, mély árkokkal durva arcán. Szeme ugrált, mint a riadt madáré.

— Ideküldött, — nyögte remegő szájával. — Halálán van... Lezuhant a szikláról.

Féláljultan találtak Péter bácsit. Csak az arca látszott fehér pályáiból.

Nagyanyám leült ágya mellé. Rózsafüzért vett elő. Imádkozott.

Borzadva álltam mellette. Akkoriban kezdtem átlépni a gyerekkor küszöbét. Titokzatos, ismeretlen sejtelmek rajzottak körülöttem. Óriássá, félelmesé vált előttem az Élet — és a Halál... Péter bácsi kinyitotta szemét. Hosszan nézte

nagyanyámat. Bólintott.

— Most már jól van... A gyereké, Gombócé mindenem... Megírtam utolsó végrendeletemet...

Most is látom, ahogyan kimeredt réslátón a szeme. Rekedt, fulladt, el-elakadt, jajgatásba csapó szavát most is ballom.

— Csak egy kicsit... egy kicsit még... Megtaláltam... A hegyben van, de búvik előlem... Eltakarja arcát... Irigy... Néha... már-már... úgy éreztem... a kezemben van... A gyerektől fél... A gyerek bátor! Vakmerő. Nekimegy csá-kánnyal, fejszével... Kihurcolja a napvilágra... Elbánik vele...

Nem értettem. Irtózat fogott el. A kikelt arcon rettentő kínok tükröződtek.

— Hűsz esztendeje láttam először... zihálta. Tudtam, hogy egyszer... egyszer... lelők a sziklán...

Nagyanyám görcsösen szorította kezemet.

— Kiről beszél, Péter? Kiről beszél? — kiáltotta szívzakadva. — Péter, nem hallja?

Péter bácsi sohasem felelt... Nem felelhetett...

Elkerültem a környékről. A Sors eljött értem és parancsokat osztott. Sok hosszú év, évtized telt el. Küzdelemben, gondban, munkában gazdag esztendő. Gombócot szinte el is felejtettem.

A napokban újságicik ragadta meg figyelme-

met. Szívem nagyott dobant: „Hosszú kutatás után, gazdag szentlepre akadtak Nagy Márton hegyterületén. Ez a birtok valamikor a Kálózdy-családé volt...”

Gombóc!

Ó tehát megfejtette a titkot.

Szegény jó, öreg Péter bácsi titkát.

Megfejtette a fiúkat.

Felrobbantották az angolok a Kínok Szikláját Afrikában

London, július hó.

Nem tudjuk, hány ezer esztendő, melyik ismeretlen világkatasztrófa tépte le anyjának a Kilimandzsárónak testéről és görgette alá a völgybe, ahol nincs rajta kívül semmi domb száz és száz kilométernyi körben. Nem tudjuk, a legenda Atlantisz lándzsásezeidei jelölték-e meg ezernyi jellel, melyek értelmét hiába kutatják a tudósok, vagy Sába meserországának mesterségesen kitenyészített, nyomorék agyművészei véstek testébe a maguk földi kinjának történetét? Csak annyit tudunk róla, hogy évszázadok óta tengernyi ember szívódott fel körülötte a sárga homokban. Fanatikusan néztek idejötték meghalni életük delén. Mert a Kínok Sziklája 1509 óta ismerős a fehér ember előtt. Mikor megismerte, akkor már az őrzőgökök, sektáriánusok, mágnusok és egyéb kisiklott lelkek kintzshelye volt. Nem egy fehér hagyta ott életét a Kínok Sziklájának tövében.

A Leopárd Társaság terrorja

Kevesen tudják, hogy emberemlékezet óta egy nagy és szörnyű közösség tartja titkos rabigájában Közép-Afrika néger törzseit. Lelkiismeretlen törzszakadók annakidején megalakították a Leopárd Társaságot, amely ott, ahová nem jutnak a fehér ember fegyverei, szabályszerű adót szed a néger falvaktól és gyakran egész telepeket éget fel, ha bárki megtagadja az adófizetést. A Leopárd Társaságnak köszönhető, hogy az újkor elején oly könnyen ment a rabszolgakereskedés. A haszon kedvéért saját véreért, saját testvéreit adta el a társaság.

Az angolok megjelenése alkalmával ez a banda komoly haderőket állított ki és véres csatákat vívott az angol ágyúk ellen. A Máhdi lázadásában is benne volt a társaság hosszú, miudenüvé elérő keze. A Belgakongóban ma is elemi erővel dolgozik és egyik lázadást a másik után szítja.

Ez a társaság a Kínok Sziklája, amely a Viktória-tótól néhány mérföldnyire déli irányban pihen egy lapos felföldön. Olyan nevek, mint Heribond, Süvers, Hoople, Nason és mások, mindannyian Afrika felfedezőhősei haltak meg a Kínok Sziklájánál, ahová a Leopárd Társaság küldte őket tiszta gyűlöletből.

A hármás angol gyarmati határ pontos találkozásában, Tanganyika, Uganda és Kenya sarkában állt a vértől ázott szikla. Néha egész halálraült karavánok keresték fel szemvedélyes örületükben, vagy a társaság ítélkezése révén. Mert a terror sehol nem robbant ki oly nagyon, mint éppen itt és éppen a legutóbbi esztendőben. A szibériai szél vörös fuvallata eljutott a hozzáférhetetlen vadonba is és megmetyegette a Leopárdok nem egyszer egytetemet végzett főnökeit, Afrika Krózusait, Afrika vámszedőit, akikkel szemben az angol világhatalom is tehetetlen.

Borzalmas büntetés

Az elmúlt hetekben olyan büntény történt a Leopárdok részéről, amit az angol gyarmati hatóságok már mégsem nézhetek tétlenül. Egy Kiuingi nevű néger falu lakossága megtagadta a Leopárdok által követelt sápot a tavalyi termésből. Erre a titkos társaság emberei meglepték a falut, elfogták a bírját, két fiatal főnökét, az anglikán misszionáriust és a falu legtekintélyesebb polgárát.

A falu főterére hét méter hosszú, levágott, nehéz fatörzset hoztak, a fatörzs hosszába ékeket vertek és kényeszerítették az öt embert, hogy mindkét kezefejét a hasadékba tegye. Aztán a Leopárdok kiverték a fatörzsből az ékeket. A kezek beszorultak a hasadékba és összezűzödtek. A szenvedő embereket ezután arra is rákényszerítették, hogy közös erővel felemelve a fatörzset, elinduljanak a Kínok Sziklája felé. Hatvan mérföldön át vitték a holdogtalanok szörnyű fabilincsuiket. A sziklánál már összegyülekezve várták a borzalmas menetet Közép-Afrika legkülönfélébb törzsei, melyek előtt a társaság így akart tekintélyt szerezni magának. Koskadozva, tüskétől tépetten, teljesen ki merülve érkeztek a fabilincsesek, akiket aztán a szikla tövében halálra ostromoztak.

De ezzel az ügygel ugyancsak megjárta a társaság. Az angolok dinamitot raktak a szikla alá és levegőbe röpítették az egészet, közel száz leopárdost pedig elfogtak és rövid úton halálra ítélték. A Kínok Sziklája tehát mindörökké eltűnt a föld színéről és most vígan katonáknak a bosszúálló angol gépfegyverek a vadonban, ahol a Leopárd Társaság kifütyölendő főfészkei vannak.

A Magyar Népközösség felhívása a lakossághoz

Tudomására hozzuk a Magyar Népközösség tagjainak, hogy a parlamenti csoport Kolozsváron 1939 évi július 9-én tartott ülésében hozott határozata szerint a bucaresti parlamenti csoport központi irodájába közvetlenül kérvények nem küldhetők, mert egyrészt a parlamenti iroda kellő előkészítés nélküli azoknak az elintézésében eredményesen nem járhat el, másrészt olyan munkatorldást okozna, ami megnehezítené a többi ügyek elintézését. *Bármely kérvény tehát az illető vármegyei, illetve városi helyi tagozat irodájába adandó be,* ahonnan kellőképpen előkészítve a helyi tagozat elnöke elintézés céljából felterjeszti a központi népközösségi irodába, sürgős esetben pedig egyenesen a bucaresti parlamenti csoport irodába. Már most felhívjuk magyar testvéreink figyelmét arra, hogy minden egyes kérvénynél tüntessék fel pontosan az esetleges sérelmes rendelkezés számát, azt csatolják be másolatban, s tisztán és világosan írják meg óhajukat, hogy annak alapján az ügyet kellőképpen előkészítve a leggyorsabb úton elintézés alá bocsájtassanak.

A főváros környékén bujkál a napokban megszökött hirhedt betörő

A rendőrhatalóságok erélyes intézkedéseket foganatosítottak a betörő letartóztatására

Bucurestiből jelentik: Az egész ország rendőrségét napokkal ezelőtt mozgósították, hogy a szökésben lévő Florica Florescu hirhedt betörőt, aki társaival a brassói OFA-vállalattól közel öt millió leit zsákmányolt, kézrekerítsék.

Mint már egyik legutóbbi lapszámunkban megírtuk, az alvilág ezen ismert tagja, szerda délután szökött meg börtönőrtől, miközben ez újabb kihallgatásra a vizsgálóbíróhoz akarta kíséni. Amikor már az igazságügyi palotában voltak, Florescu arra kérte a fegyőrt, engedje meg, hogy a folyosón lévő félreos helyre menjen. A hirhedt betörő letartóztatása óta a fogházban kitünő magaviseletet tanúsított és így kíséje kérését gyanútlanul teljesítette. Azt azonban már nem vette észre, hogy Florica Florescu „tévedésből” a szomszédos ajtón lépett be. Ez egy üresen álló helyiség és ablaka a Rahovei-útra nyílik. Azóta már négy nap telt el, Florica Florescut azonban nem tudták kézrekeríteni. Fényképét és személyleírását valamennyi rendőrhatalóságnak megküldötték, természetesen a határrendőrségeknek is és így nem valószínű, hogy a veszedelmes betörőnek sikerüljön külföldre szöknie. *Érdekes megemlíteni, hogy szerda délután, félhat óra tájban, az egyik detektív a 31-es vonal egyik társaságkocsiján látta utazni a megszökött Florescut.* A rendőrségi közeg az előtte elrobogó autobuszban csak néhány pillanatra figyelhette meg a betörő arcát, azonban azt gondolta, hogy valakivel összetévesztette. Amikor később a rendőrprefektúrán megjelent és hallotta, hogy Florica Florescu megszökött, eszmélt csak rá, hogy ő valóban az OFA betörőjét látta. A fővárosi rendőrség vezetőinek az a meggyőződésük, hogy a szökevény valahol Bucaresti környékén bujkál és kézrekerítése már csak rövid idő kérdése.

Pályázati hirdetés

A marosvásárhelyi római katolikus tanítóképző igazgatósága pályázatot hirdet az 1939-40. iskolai évre 6 ingyenes helyre. Pályázhatnak a gimnázium IV. osztályát jó eredménnyel végzett azon növendékek, akik a szükséges korhatárt át nem lépték, testileg jól fejlettek, egészségesek és zenei hallásuk fejlett. Előnyben részesülnek a földműves családból származó fiúk. Kéréseiket legkésőbb 1939. augusztus 25-ig okmányaikkal felszerelve küldjék a tanítóképző igazgatósága címére (Scoala Normală rom. cat. de băieți, Târgu Mures). Választ kéréseikre csak a felvételi vizsgák letétele után kapnak.)

Halló, Laci te vagy?
— Én. De mi történt?
— Siess a
MERCUR
SORSJEGYÁRUDÁKBA
és vásárolj részemre sorsjegyet a
július 15-iki húzásra, mert én
elfelejtettem. Kérlek, ne hanyagold
el Te is!
— Rendben van

SORSJEGY
A
MERCUR
ELÁRUSÍTÓ HELYEITŐL
szerencsét
hoz.
JULIUS 15-ÉN
LESZ A
20. SORSJÁTÉK
I. OSZTÁLYÁNAK
A HUZÁSA

A NYEREMÉNYEKET
a nyerteseknek minden
adólevonás nélkül
fizetik ki.
A MILLIÓ MILLIÓ!

Helyi cím: DACIA BANK Nagyvárad, B-dul Reg. Ferdinand 9

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Bellődon: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István.**

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt légáramlat, gyenge nyugati, délnyugati szél, Helyenkint még zápor és zivatar. A hőmérséklet nem változik lényegesen.

ORVOSI HIR. Dr. Erzmann Lajos Nagyvárad, fül-, orr- és gége-orvos négy heti szabadságra elutazott.

Hetenként kétszer tárgyal a törvényszék szüneti tanácsa. Nagyvárad. Saját tud. A törvényszék szokásos nyári szünete július 15-én kezdődik meg. A nyári szünet szeptember 15-ig tart. Ez idő alatt a tárgyalásokat felfüggesztik és egyetlen tanács — az ugynevezett szüneti tanács folytat működését, amelynek tagjai a következők lesznek: Jonescu elnök, Huzum és Lunguciu tanácsbírók. A szüneti tanács hetenként kétszer, kedden és pénteken tartja tárgyalásait.

AKIKNEK 1918-BAN MEGVOLT AZ ILLETŐSÉGÜK, TÖRVÉNYRENDELETTÉL KAPNAK ÁLLAMPOLGÁRSÁGOT. Temesvárról jelentik: Péter János, a Bánság magyar képviselője nyilatkozott az állampolgársági jegyzékből kimaradottak ügyében végzett közbenjárásáról. Nyilatkozatában elmondta, hogy Baran Coriolan belügyi alminiszter megígérte, hogy a kormány a kérdést a legnagyobb jóindulattal fogja kezelni és ezért meg is hosszabbították a jelentkezés határidejét. A kormánynak az a szándéka, hogy mindazok részére, akik 1918-ban román illetőséggel rendelkeztek és ezt igazolni tudják, törvényrendelettel fogja megadni az állampolgárságot, illetőleg az állampolgársági jegyzékbe való utólagos felvételét. Azok részére pedig, akik az illetőséget bizonyítani nem tudják, jóindulatú elbánást kíván a kormány biztosítani.

Személyi változások a Nemzeti Bank nagyváradai fiókjában. Nagyvárad. Saját tud. Zanescu Andrei, a Nemzeti Bank nagyváradai fiókjának igazgatóját pénzügyminiszteri rendelettel Bucurestibe központi felügyelőnek nevezték ki. Helyébe a váradai fiók élére Romulus Roman került, aki mint emlékeztető pár évvel ezelőtt a nagyváradai fiók rokonszenves főtisztviselője volt.

A BOLGÁR KÉPVISELŐHÁZI ELNÖK ANGLIAI ÉS FRANCIAORSZÁGI UTJÁT MAGÁN-ELJELGÜNK NYILVÁNTOTTA. Szófiából jelentik: A bolgár távirati iroda cáfolja azokat a külföldi lapjelentéseket, amelyek szerint Musanoff, a bolgár képviselőház elnöke, különleges megbízással utazott külföldre. (Angliába és Franciaországba.) A cáfolat szerint Musanoff feleségével utazik és utazása teljesen magánjellegű.

Mezőgazdasági vezérfelügyelővé nevezték ki Corbutiu Jánost. Nagyvárad. Saját tud. Corbutiu János, a biharmegyei mezőgazdasági kamara igazgatója, a földművelésügyi miniszter előterjesztésére magas kinevezést kapott. A kiváló agrármérnököt, aki tíz éve áll a biharmegyei mezőgazdasági kamara élén és ebben a minőségben komoly munkát fejtett ki, az országos mezőgazdasági intézmények gyulafehérvári vezérfelügyelőjévé nevezték ki. A tehetséges szakember távozása az egész megye és Nagyvárad társadalmának nagy vesztesége. Utóda Episcanov agrármérnök lett.

Szolgáltatós gyógyszertárak Nagyváradon:

Szerdán Nagyváradon a következő gyógyszertárak tartanak szolgálatot:

Mátyás király, Str. Vlăhuța No. 46. Telefon 21-34. (Ajtay).

Irgalmasok, Boulevardul Regele Ferdinand 27. Telefon 14-84.

Minerva, Piața Unirii.

Sabina, Piața Mihai Viteazul. Telefon 15-28.

Salvator, Str. Alexandri. (Németh). Telefon 15-87.

ELJEGYZÉS. Lini István tanár (Nagyvárad) július 10-én eljegyezte Barankovits Manikát (Czikó). Minden külön értesítés helyett.

Szatmár az utépitéshez az állam segítségét kéri. Saját tud. Az állam már hetekkel ezelőtt megkezdte a sziget-szatmár-nagykárolyi utvonall átépítését. Felszólították Szatmár városát, hogy az utzakasz városi részét a saját költségén építtesse át. A város vezetősége a felszólításra most küldötte el választát és közölte, hogy a költségvetés ilyen előirányzatot nem tartalmaz. Ha az állam az átépítésre szult helyez, utaljon ki erre a célra nagyobb segítyt.

AZ ÚJ TÍPUSU LEVELEZŐLAPOK. Nagyvárad. Saját tud. Ismeretes, hogy a posta vezérigazgatósága ez év május 20-án új típusu levelezőlapokat hozott forgalomba. Ezeket a lapokat az egyik oldal beosztása olyan, hogy csak a címzésre lehet fölhasználni és arra, hogy a felső balsarokban feltüntethető a feladó neve és lakcíme. Ennek a lapnak a kibocsátása nagyon érintette a közönséget, mert egyúttal rendelkezést is bocsájtottak ki, hogy a lapnak nem szabad írásra használni, csak az egyik oldalát. A rendelkezés értelmében azokat a levelezőlapokat, amelyeknek mindkét oldalára írnak levél-szöveget, levélnek tekintik és a címzettet a levélbéllyeg és a büntetőbéllyeg megfizetésére kötelezik. Kellemetlenül érintette ez a rendelkezés nemcsak azokat, akik belföldre, hanem azokat is, akik külföldre küldenek levelezőlapot, mert az egyik oldal kezvének bizonyul nagyon sok esetben és így kénytelenek levelezőlap helyett sokkal drágább levelet írni. Ebben a kérdésben felvilágosítást kértünk az illetékes postaigazgatósági közegektől, ahonnan azt a magyarázatot kaptuk, hogy az intézkedés és a rendelkezés csak a belföldi levelezésre vonatkozik és még belföldön is szabad mindkét oldalára írni a régi kibocsátású lapoknak. A rendelkezés tehát csak az új kibocsátású lapokra vonatkozik. A külföldi lapokra vonatkozóan a rendelkezés semmi külön utasítást nem tartalmaz. Különbözőben is még eddig a külföldi lapok beosztása olyan, hogy mind a két oldalt lehet szöveg-közlésre használni. Természetesen változna a helyzet, ha külföldi levelezésre is a belföldihez hasonló beosztású új típusú lapokat bocsájtának ki.

Ismét hiányt szenved Sziget jégellátása. Mármarossziget. Saját tud. Két évvel ezelőtt a város vezetősége üzembe helyezte az évekig szünetelő jéggyárat és megkezdte a műjég gyártását. A város, hogy biztosítsa a városi műjég fogyasztását, megtiltotta a természetes jég kitermelését és vermelését, egyben a városi jéggyár kötelezettséget vállalt arra nézve, hogy a város jég szükségletét zavartalanul fedezni fogja. Néhány nap óta — éppen a legnagyobb nyári forróságban a gyár ismét beszüntette a műjéggyártást és a város jég nélkül maradt. Tömeges panaszok érkeztek emiatt a város vezetőségéhez. A panaszosok azt a választ kapták, hogy a vasúti forgalom megzavarása miatt megakadt a gyár ammóniával való ellátása — ez okozza az üzemzavart.

TÁVOLBALÁTÓ KIÁLLÍTÁS. Londonból jelentik: Chilében távolbalátó kiállítás nyílt meg. A kiállítást a német birodalmi posta kutatási intézete rendezte.

Betörők jártak egy nagyváradai lakásban. Nagyvárad. Saját tud. Kellemetlen meglepetés érte a napokban Markovits Pál dr özvegyét, aki gyermekeivel együtt Brassóban nyaralt. A rendőrség értesítette, hogy Nagyváradon a Stefan cel Mare téren levő lakásukat távollétükben ismeretlen tettesek feltörték és feldúlták. A betörést az udvarbeli lakók vették észre és ők értesítették a rendőrséget. Amíg Markovitsné haza nem érkezik, természetesen nem lehet megállapítani, hogy a betörők mit vittek magukkal. A rendőrség nyomoz.

VILAGEGYHÁZ HIREI

XI. Pius pápa síremléke. Vatikánvárosból jelentik: A Szentatya úgy intézkedett, hogy elődje síremlékét a Szent Péter bazilikában állítsák fel. A síremlék felállítását biboros-bizottság intézi. A Szentatya kinevezte ezt a bizottságot is és élére G. B. Nasalli-Rocca biborost állította. Nasalli-Rocca biboros volt az első biboros, akit XI. Pius pápa nevezett ki. A bizottság tagjai: Marchetti Selvaggiani, Fumasoni-Biondi, Tedeschini, Fieserant és Caccia Dominioni biborosok, valamint nyien XI. Pius pápa ideje alatt kinevezett biborosok. Az elhunyt pápák síremlékeiről ugyanis hagyományos szokás alapján az általuk kinevezett biborosok gondoskodnak.

Amerikai katolikusok látogatása Japánban. Tokióból jelentik: Nagasakiban, a japán katolikus hagyomány és vértanu szellem városában nagy előkészületek folytak 300 egyesült államokbeli katolikus fogadtatására. Az amerikaiak szeptemberben Nagasakiba jönnek és sorra látogatják a japán katolicizmus szent helyeit. Nagasakiban 1596-ban 26 japán katolikus szentvédett vértanu halált. A többszázados keresztényülözés ideje alatt a családi tüzhelyek tartották fenn a hitet.

Kihallgatások a Szentatyanál. Vatikánvárosból jelentik: A rendes heti kihallgatáson július 5-én délelőtt nagyvezetű olasz és külföldi zarándokok tisztelettel a Szentatya előtt. A zarándokok között volt 300 új jegyespár is. A Szentatya rendes szokás szerint különös melegséggel ezelt az ifjú jegyesekhez. Emlékeztükbe idézte a keresztény házasság szentségi nagy méltóságát és a vele járó nagy kötelezettségeket. Azután sorban köszöntötte a nápolyi és bergamói olasz zarándokokat, végül a jugoszláviai és görögországi zarándokokat üdvözölte atyai szavakkal.

A Palatinus-örögség ünnepnapja. Vatikánvárosból jelentik: Az elmúlt vasárnap tartotta a vatikáni Palatinus-örögség rendes évi ünnepnapját. Az ünnepség Montini helyettes államtitkár és több magasrangú prelátus jelenlétében folyt le. Az ünnepség alkalmával tette le az esküt az örögség száz ujonca.

Egy évre ítálték a gyermekgyilkos anyát. Nagyvárad. Saját tud. A büntetőtábla most tárgyalta Peri Frida nagybooskói 20 éves háztartási alkalmazott bűnügyét, aki, mint emlékeztető, az elmúlt évben meggyilkolta ujevülött gyermekét. A táblai tanács, az enyhítő körülmények figyelembevételével, egy évi fogházbüntetéssel sújtotta a gyermekgyilkos anyát. A büntetésbe beutadják a vizsgálati fogságban töltött hat hónapot.

NAGY TŰZ AKNASUGATAGON. Mármarossziget. Saját tudósítónktól. A várostól nem messze fekvő Aknasugatagon veszedelmes tűz pusztított. Eddig még megnem állapított körülmények között kigyulladt a bányai igazgatóság szomszédságában levő magánház. A nagy szárazság következtében pilanatok alatt az egész épület lángok borították el és a tűz átcsapott a szomszéd lakóházba is. A két lángban álló ház megmentésére gondolni sem lehetett így csak a közeli házak megóvására tettek intézkedéseket. Értesítették a szigeti tűzoltókat, azonban mire azok megérkeztek a házak már leégtek. A mentési és az oltási munkákban az otthonlevő falusiakon kívül a fürdővendégek is résztvettek. Nagy nehézséget okozott az oltási munkálatokban a vízhiány. A kár tetemes.

Temetések. Borconi Teodor gadálkodó Jiris községben 47 éves korában meghalt. Temetése július 11-én volt. — D. Blaga Iosif Raid községben 49 éves korában meghalt. Temetése július 12-én délután 2 órakor lesz az ottani temetőbe. (Caritas.)

Faipari Céh köllemény. Folyó hó 13-án, csütörtökön este 7 órakor a Str. Alexandri 13. szám alatti helyiségben az összes fagegmunkáló iparosok nagy gyűlést tartanak. Felkérjük, hogy ezen gyűlésen, tekintettel a tárgysorozat fontosságára, a pontos időben okvetlen sziveskedjenek megjelenni.

Három az aranyigazság:

1. Melyik a legszerencsésebb sorsjegyáruda?
2. Hol nyerték kétszer egymásután és
3. Hol fogják nyerni harmadszor is a

6,000.000 leies főnyereményt?

az **„URANUS”** sorsjegyirodában

Oradea, Avram Iancu-u. 2.

SIESSEN, 3 NAP MULVA HUZAS!!

Bognár Cecill:

PSZICHOLOGIA

A modern lélektan minden kérdésére biztos és határozott választ ad ebben a könyvben a tudós szerző

Ára 242 lei és portó.

Szódavizgyárat állítanak fel a szatmári vendéglősök, hogy a gyárosok árdiktálását letörjék. Saját tud. A szatmári szódavizgyárosok között hónapokon keresztül elkezdett harc folyt, amelynek, szerencsére, nem a fogyasztók látták a kárát. A gyárosok ugyanis versenyeztek az árak leszállításán. Most azonban kibékültek és első ténykedésük az volt, hogy a kisüveg szódaviz árát három leire vitték fel. Ez az intézkedés nagy kereskedők, mint a vendéglősök között nagy visszatetszést váltott ki. A vendéglősök elhatározták, hogy a gyárosok árdiktálását egy új szódavizgyár felállításával védik ki és ebben a gyárban állítják elő a szódavizszükségletüket.

BERECZKY MAGDA A LONDONI TELEVIZIÓS RÁDIÓBAN. Nagyvárad. Saját tud. A közelmúltban számoltunk be arról a mesébeillő karrierről, amit Bereczky Magda, mint labdaszedő futott meg a nagyváradai teniszgründtől, teniszbajnokságon keresztül, a világhírig. Bereczky Magda jelenleg a London melletti Wimbledonban szerepel Románia válogatott teniszjátékosával. Wimbledon a világ legnagyobb hírvérsenypályája, ahonnan most is naponta adnak helyszíni közvetítést az angol rádiók. A londoni rádióállomás tegnap délután rövidhullámon közvetítette a wimbledoni versenyeket és éppen azt a mérkőzést, amelyben Bereczky Magda állott szemben angol ellenfelével. London környékén, harminc kilométeres körzetben, látni is lehetett ezt a mérkőzést, mert az angol rádió televízióval is közvetítette Bereczky Magda játékát. Mesének is szép, karrierregénynek is hihetetlen Bereczky Magda útja a labdaszedéstől a világhírig.

A nagyváradai mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: VALÓPERES HÜLGY.
APOLLO: A CSÁBITÓ.

JÖVŐRE MÁR ÁLLAMI INTÉZET LESZ A NAGYBÁNYAI FESTŐISKOLA. Nagybánya. Saját tudósítónk jelenti: Minden jel arra mutat, hogy a nagybányai világhírű festőiskola történetében rövidesen új korszak kezdődik. Mint jelentettük, dr. Zigre Miklós kultuszminiszter elhatározta, hogy a festőiskolát újjászervezi, állami felügyelet alá vonja és az intézet élére rátermett egyéneket állít. Értésüléseink szerint a festőiskola bizonyos tekintetben megőrizné önkormányzatát. Az illetékes hivatali tényezők gondoskodnának arról, hogy minden évben megfelelő számú növendék jöjjön ide tanulni, amint az tíz-tizenkét évvel ezelőtt is volt. Az ország képzőművészeti főiskoláiról a nyári szünetet itt töltötték a tanulók. Dr. Márcus Szejan művészeti vezérfelügyelő, akit a kultuszminiszter a nagybányai festőiskola átszervezésének előmunkálataival, illetve az erről szóló részletes jelentés elkészítésével bízott meg, a napokban hosszas megbeszélést folytatott dr. Racolti-Filip Alexandru volt képviselő, az állampárt nagybányai igazgatósági tagjával, aki úgy az iskola helyzetét, mint a kolónia tagjait jól ismeri. A nagybányai festőiskola a jövő évben már állami intézet lesz.

Egy hamis százás miatt. Nagyvárad. Saját tud. Kellemetlen helyzetbe került egy nagyvárad-i iparos és egy kis tanoncgyerek azért, mert véletlenül egy hamis százleves került hozzájuk. Az inasgyereket gazdája hétfőn kiküldte a piacra vásárolni és a többi pénz mellett egy százleves is adott neki. Amikor egyik helyen az inasgyerek a százassal akart fizetni, észrevették, hogy a pénz hamis. Azonnal rendőrt hívtak és a kisfiút előállították a rendőrségen. A fiu, akit előállítottak a rendőrségen, azzal védekezett, hogy a pénzt a gazdájától kapta és nem is sejtette, hogy hamis. Gazdáját is beidézték, aki hasonlóan nem tudott arról, hogy hamis a százás és nem is emlékezett, hogy kitől kapta. Az esetről jegyzőkönyvet vettek föl és a pénzt elkobozták, az ügyben nyomozást indítottak.

ÚJ 2000 MÉTERES ROMÁN SIKFUTÓ-REKORD. Bucarestből jelenti: A fővárosi atlétikai liga versenyén több számban jó eredmények születtek meg. Ezek a következők: 2000 méteres síkfutás: 1. Radu Ionita Viforul Dacia 5 perc 45.4 mp. Országos rekord! 2. S. Achmed Stadiul Roman 5 perc 56 mp. Diszkoszvetés: 1. Havaletz Péter Metropolita 45.43 m. 2. N. Gurău Viforul Dacia 40.16 méter. Súlylökés: 1. N. Gurău Viforul Dacia 13 méter 60 cm. 2. Csáklány Venus 12 méter és 62 cm. Magasugrás: (ifjúsági) 1. V. Ludu Venus 172 cm.

Tanulmányi szabadság a katonai bevonulás elhalasztására

A hadügyminisztérium hivatalos közlemény adott ki a katonai szolgálatnak tanulmányi okokból történő elhalasztására vonatkozólag. Ez a nagy fontosságú rendelet így szól:

1. Az 1940-es évf. (születtek 1918-ban, akik önkéntesi jogosultsággal bírnak (termen redus) és 1939—1940 évben elakarják halasztani a katonai szolgálatot, hogy tanulmányaikat folytathassák, nyújtsanak be, vagy küldjenek be ajánlott levélben kérvényt a hadkiegészítő parancsnoksághoz (Cercul) 1939 augusztus 15-ig. A felterjesztett kérvénynek a következő adatokat kell tartalmaznia: Vezeték és keresztnév, állandó lakhely, születési idő és hely, katonai évfolyam, hadkiegészítő parancsnoksági székhely. Az iskola, ahol tanulmányait folytatja, az a város, ahol ez az iskola van. Az iskolai év amelyre beiratkozott. Az 1939—40 évre szóló katonai hadmentességi adó lefizetéséről szóló nyugta.

A kérvény beadásával egyidejűleg csatolni kell az 1939—1940 évre szóló hadmentességi adó lefizetését igazoló nyugtát is. Az, aki nem nyújtja ezt a kérvényt, elveszti jogát a tanulmányi szabadsághoz és 1939 november 1-én be kell vonulnia.

2. Az 1930 évi és régebbi évf. (tartozó ifjak, akiknek önkéntességi jogosultságuk van és akik 1938 július 15-én kérték az 1938—39 évre a halasztást, ezek 1939 július 31-ig nyújtsák be a következő iratokat:

a) Az 1938—39 évről szóló iskolai látogatási bizonyítványt. Az A és B modell szerinti nyilatkozatot és az 1938—39 évről szóló hadmentességi adó lefizetését igazoló nyugtát. A hadmentességi adóra (taxa militara) vonatkozólag tudni kell a következőket: A pénzügyminiszter 1939 június 28-án kelt 137.761 számú körrendeletével közzhírtette, hogy azok, akik a Cercultól bizonyítványt hoztak, hogy 1938 november 1-től 1939 november 1-ig tanulmányi szabadságot kaptak, a következőket fizetik:

a) 1938 november 1-től 1939 április 1-ig a régi katonai adót, (vagyis a régi törvény szerinti katonai adó felét).

b) Az új törvény szerint való katonai illetéket 1939 április 1-től 1939 október 31-ig a következőképpen. A fix illetéknek felét, vagyis 400 leit és az évi supra taxának a felét, vagyis 100+1000 leit.

3. Abban az esetben, ha ezek az ifjak továbbá halasztást kérnek, úgy a hadkiegészítő parancsnokságnál 1939 augusztus 15-ig be kell nyújtaniuk a kérvényt az 1939—1940 évre. E kérvény kiegészítésül be kell mutatni az 1939—1940 évre lefizetett katonai taxáról szóló nyugtát. E nyugta bemutatására augusztus 15-től november 1-ig van határidő.

Akik ezeket a formalitásokat nem tartják be, elvesztik a tanulmányi szabadsághoz való jogukat és 1939 november 1-én bevonulnak.

A tanulmányi szabadságolási kérvényeket és azok mellékleteit, csakis az illető hadkiegészítő parancsnoksághoz (Cercul de Recrutare) kell benyújtani, el kell kérni az iktató számot, vagy meg kell őrizni a postai feladó levényt az ajánlott levélről.

A kérvényező a hadkiegészítő parancsnokságtól a tanulmányi szabadság engedélyezéséről szóló igazolást kérjek ki és őrizze meg és ebből a célból kérvényt és fényképet nyújtsanak be.

SPORTHIREK**Az amerikai versenyzők taroltak Wimbledonban**
Valamennyi számban amerikai versenyző győzött

Wimbledontól jelenti: Anglia nemzetközi teniszbajnokságai Wimbledonban véget értek. Mint már jelentettük, a férfi egyest az amerikai Riggs nyerte az ugyancsak amerikai Cooke ellen. A többi szám nyertese:

Férfi páros: 1. Riggs, Cooke USA. 2. Hare, Wilde angol 6:3, 3:6, 6:3, 9:7.

Női egyes: 1. Marble USA. 2. Stammers angol. Döntő 6:2, 6:0.

Vegyespáros: 1. Riggs, Marble USA. 2. Wilde, Brown angol. Döntő: 9:7, 6:1.

Női páros: 1. Fabyan, Marble USA. 2. Jacobs USA, Jorke angol 6:1, 6:0.

NEM JÓ A TERMÉS
ha nem esett az eső... az Állami Sorsjátékon pedig NEM NYERSZ, HA NINCS SORSJEGYED

KERESSE FEL IDEJÉBEN A
COLECTURA OFICIALĂ
ȘI A OFICILOR RURALE P. T. T. ELÁRUSÍTÓ HELYEIT és vásároljon sorsjegyet a JULIUS 15. - i kiadásra, amikor a 20. sorsjáték kezdődik.

HELYI CIM:

A NYEREMÉNYEKET a nyerteseknek minden adólevonás nélkül fizetik ki. A MILLIÓ MILLIÓ!

Nagyvárad, B-dul Reg. Ferdinand 11.

KÖZGAZDASÁG

Javaslat a kereskedők számláinak nyilván- tartásáról a forgalmiadó ellenőrzése végett

Atszervezik a behajtási szervezetet és új alapokra fektetik az adókiivetést

Bucurestiből jelentik: A fővárosi kereskedők Frontul Negustorece al Unirii nevű szervezete ülést tartott, amelyen a szakkamarák új szervezeti törvényjavaslatát vitatták meg. Ezen az ülésen V. Volcovici egyetemi tanár, volt miniszter, a Nemzeti Újjászülés Arconalának főtítkára elnökölt, aki nagyjelentőségű kijelentéseket tett a kereskedelmet és az egész gazdasági életet érintő kérdésekkel kapcsolatban. Valcovici professzor közölte, hogy tárgyalásokat folytatott Mitita Constantinescu pénzügyminiszterrel, aki a legmesszebbmenő gondoskodást és megértést tanúsította a kereskedők tényleges szükségletei iránt. Constantinescu miniszter különösen a kereskedelemre nehezülő közterhek ügyében tett fontos ígéretet. Többek között kijelentette, hogy rövidesen átszervezi az egész adókiivetési és behajtási gépezetet és gondoskodik arról, hogy a kincstár embere minden tekintetben kifogástalan és civilizált formák között érintkezzen a kereskedőkkel, amivel a kincstár és az adófizetők közötti viszonyt természetesen és nem kellemet-

len kapcsolattá reméli kifejleszteni. A pénzügyminiszter továbbá azt a bejelentést is tette, hogy a legközelebbi időn belül megfogja valósítani az adózás racionalisabb kiivetését és általában minden köztehernél észszerűbb politika következik. Ez nehézfeladat ugyan — ismerte be maga a pénzügyminiszter —, de mégis meg fogja valósítani.

Tegnap reggel a pénzügyminisztériumban értekezletet tartottak a közvetett adók behajtásának ellenőrzéséről. Eugen Demetrescu, jogilletéki igazgató indítványozta, hogy augusztus 1-től a kereskedelmi kamarák adataiból és az egyes adók matrikolyaiból állítsák össze az egyes cégek kataszterét és ennek alapján ellenőrizzék a forgalmi adó és az alól mentes áruk forgalmát. Hasonlóképpen a cégek táblázatosan mutassák ki havonként a kapott és az általuk kibocsátott számlákat, hogy ellenőrizzék, hogy a kereskedelmi kapcsolatban szereplő cég lerótt-e a forgalmi adót.

A javaslat a pénzügyminiszter elé kerül döntés végett.

Megjelent a szőlészeti alapról szóló törvény végrehajtási utasítása

Intézkedés a direkttermő szőlők megszüntetésére

A Hivatalos Lap 1939 április 6-iki számában törvény jelent meg szőlészeti alapról. A földművelésügyi minisztérium most elkészítette ennek a törvénynek végrehajtási utasítását, mely mindenekelőtt azt szövegezi le, hogy milyen illetékek táplálják ezt az alapot. A végrehajtási utasítás értelmében ennek az alapról céljait szolgálják azok az illetékek, amelyeket a szőlészeti törvény 27. szakasza értelmében kell fizetni a direkttermő szőlők megváltásának érdekében. Ugyancsak ide fizetik be azt a 8 százalékos kvótát is, amelyet az évi tiszta haszon után a szeszmonopólról szóló törvény 17-ik szakasza és az 1932. évi fogyasztási adótörvény alapján kell befizetni. Ide folynak be azok a részetek, amelyeket a végrehajtási biztosítás 25. és 27-ik szakasza alapján nyújtott kölcsönökre fizetnek be törlesztésként. Az említett kölcsönöket legfeljebb 15 évre adják, évi 4 százalékos kamattal.

A szőlészeti célokat szolgáló kölcsönöket a szőlőbirtokos 3 részletben kapja kézhez. Az első 20 százalékos részletet a kölcsönszerződés megkötése után fizetik ki. 70 százalékos akkor kap meg, miután már felásatta a földet és a direkttermő szőlőket kivette, 10 százalékos akkor, miután már az új szőlőtőkét beszerzte.

A szőlészeti alap céljait szolgálják a fent említett kölcsön kamatai is.

A szőlészeti alapot a következő célokra használják fel:

Kártérítést fizetnek azon szőlőbirtokosoknak, akiknek a szőlészeti törvény kívül direkttermő szőlőjük volt, amelyet a törvény értelmében meg kellett semmisíteni.

Ingyenesen adnak különböző olyan magvakat olyan esetekben, amikor 1936 március 27-ike előtt megsemmisítettek direkttermő szőlőket, de azokat nem jelentették be idejében.

Kölcsönöket folyósítanak a nemesített szőlőtermelés fejlesztése érdekében, segélyeket adnak szőlészeti központok létesítésére, valamint kölcsönöket gyümölcsfák ültetésére és a káros rovarok elpusztítására.

Ami a gyümölcstermelés helyzetének megjavítását illeti, kölcsönöket adnak majd aszalókemen-
cék vásárlására, lekvárgyárak és értékesítő szövetkezetek létesítésére.

A jövőben magánszemélyek segélyeket nem kaphatnak és azokat kizárólag csak szövetkezetek, vagy más egyesületek részére folyósítják, amelyek kötelezettséget vállalnak az értékesítésre kapcsolatos utasítások betartására.

Részletesen foglalkozik a végrehajtási utasítás

a direkttermő szőlőkkel és leszögezi, hogy az államnak a földművelésügyi minisztérium révén meg kell váltania, mégpedig öt éven belül a szőlészeti zónákban lévő direkttermő szőlőket. Az első 3 évben a megváltás nem kötelező, míg a fennmaradó 2 évben az kötelezővé válik. A megváltott direkttermő szőlő hektárjéért 3000 leit fizetnek.

Nem adnak kártérítést azon direkttermő szőlők esetében, amelyeket 1936 március 27-ike után ültettek.

Az akkor megjelent szőlővédelmi törvény ugyanis megtiltotta a direkttermő szőlők tovább ültetését. Nem fizetnek kártérítést azon direkttermő szőlők esetében sem, amelyek 1936 március 27-én már léteztek, de amelyeket nem jelentettek be a község házában. Abban az esetben, ha most ezeket a szőlőket kiirtják, a gazdálkodók különböző vetőmagvakat ingyen kaphatnak a terület arányában.

Azok a szőlőbirtokosok, akiknek direkttermő szőlőjük van, de azt nem irtják ki a törvény megjelenésétől számított 3 éven belül, a következő 2 évben az 1939 április 1-i törvényben megállapított adó háromszorosát kell fizetniük.

A direkttermő szőlőkkel beültetett területek megváltása legfeljebb 5 éven belül kell megtörténnie, előre megállapított terv szerint. Az első 3 év, amelyen belül a megváltás nem kötelező, 1939-ben kezdődik és ettől kezdve minden év október 15-ike és november 1-e között a földművelésügyi minisztérium hozza majd az érdekeltek tudomására, hogy abban az évben milyen nagyságú területet váltanak meg.

Az érdekeltek kérvényeket minden év június 1-ig kell beadni, mert a később beadott kérvényeket már csak a következő évre veszik figyelembe. A kérvényeket a község házára, vagy pedig egyenesen a mezőgazdasági szolgálathoz kell beadni.

Huonder-Várkonyi:

A Mester lábainál

- I. A munka napjai . . . . . Füzve 115 leit
- II. A szenvedések éjjele . . . . . " 114 "
- III. A megdicsőültség reggele . . . . . " 162 "

A legjobb iskola a Mester lábainál ülni, mert — ott alakul ki a leg-szebb embertípus: a Krisztus-típus. Rövid, mesteri elmélkedések papok és mélyebb lelkiéletre törekvő világiak számára.

Siessünk az aratással!

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet közleménye

Amint azt már tapasztalatainkból, tanfolyamainkból, könyveinkből tudjuk, a búzát legjobb viaszérésben aratni. Ha későbbre marad, ez a munka, pergési veszteség, hektolitersúlyapadás, sikérminőségromlás révén nagy károsodás éri a gazdát.

Igen ám, szép mindezt leírni és elmondani, de mit tegyen a gazda, ha sok a búzája és ninosen hozzá elegendő aratója, hogy az egész termést legkésőbb 10—12 nap alatt learassa? És ha ez alatt egyéb munkái is vannak, az esős idő, vagy munkahiány miatt eimaradt kukoricakapálások, szénamunkák és egyebek?

Ha a Bánságban aratás idején keresztülutazunk, lépten-nyomon feltűnnek a szorgalmas és leleményes sváb gazdák kéveket arató gépei. Vannak közöttük olyanok, amelyek nagyobb gazdák tulajdonai, akik csak sajátmaguknak dolgoznak velük. Más gépek vállalkozók tulajdonát képezik, akik bér-munkát végeznek kisebb-nagyobb gazdáknak. Lemét mások gazdakörök tulajdonát képezik, amelyek tagjaiknak és nemtagoknak is odakölcsonzik ezeket a gépeket használati díj ellenében.

A kéveket arató gépeken kívül egyes helyeken marokrakó gépeket is használnak, amelyek kevesebb munkaerőt tesznek ugyan feleslegessé, de viszont a drága manillazsinig költségeit megtakarítják.

Vannak végül olyan fűkaszalógépek is, amelyeket egy kis átszereléssel aratógépekké lehet átalakítani. Ezek valamivel keskenyebb rendet vágnak, mint a valódi aratógépek és olyankor, ha markokba akarjuk velük a gabonát rakni, egy második ülést kell rájuk szerelni, amelyről egy ember arravaló gereblyével hajítja rá a gabonát a gyűjtő asztalra és rakja le egy lábemelő segítségével a markokat. Ezek a gépek rendes is dolgoznak olyankor, ha nem markokat akarunk rakatni, hanem — például a zabot — rendben akarjuk megszáritani. Ilyenkor a kocsi egyedül szolgálja ki a gépet.

Ha meggondoljuk, hogy aratás esetén két pár arató után egy pár köti a kéveket, nyilvánvaló, hogy már a marokrakó aratógép is a munkaerő két-harmadát teszi fölöslegessé s éppen csak a kévek összegyűjtése és keresztberakása igényel így is anynyi munkát, mint kézi aratás esetén.

Gazdaköreinknek egyik fontos feladata olyan gépek beszerzése, amelyek tagjaik munkáját éppen olyankor könnyítik meg, amikor legnagyobb a munkatorlódás. Az aratógépek ezt a célt szolgálják és ezért jól teszik minden gazdakör, amelynek határában sok az aratnivaló, ha aratógépet szerez be. Ahol sok kaszáltnivaló fű és vetett takarmánynövény van, ott a kaszálógép jól beválik és a géphez célszerű aratófelszerelést is beszerezni. Ahol csak gabonataratásokról szokott munkatorlódás lenni, ott a marokrakó, vagy kéveket aratógép beszerzése indokolt.

A gépeket használó gazdák óránként használati díjat fizetnek és felelősek a gép sértetlen visszaadásáért. Például egy marokrakó gép használati díja lehet tagok részére óránként 20 leit, nem tagok részére 40 leit. Így a gazdakörök egy kis hasznót is szerezhetnek egyéb teendőik ellátására.

Ugyanezen az alapon szerezhetnek be a gazdakörök többszázéves tarlóhántó ekéket is.

A kereskedelmi kamarák keretei között szervezik meg a kereskedelmi szakmai céheket

Bucurestiből jelentik: A kereskedelmi szervezetek vezetői a fővárosban értekezletet tartottak, amelyen Victor Valcovici, a NUF kereskedelmi osztályának főtítkára elnökölt.

Az értekezleten részletesen megvitatták a kereskedők szakmai szervezkedésének kérdését. Ebben az ügyben a kereskedelmi szervezetek törvénytervezetet nyújtottak be a kormánynak, melynek alapelvei a következők:

A kereskedőket szakmai alapon céhekbe tömörítik. Ezek a céhek az egyes kereskedelmi kamarák vezetése alatt állanak. A kereskedelmi céhek együttese a Kereskedők Országos Szövetségét alkotja.

A szakmai céheket tartományonként szervezik meg. Ennek a szervezési munkának megindítására több tartományban már megalakultak a kezdeményező bizottságok is.

LEGUJABB

XII. Pius pápa nyári pihenője alatt is folytatja békemunkáját

Londonból jelentik: Az angol sajtó szerint a szentszék tovább folytatja a béke érdekében folytatott munkáját. XII-ik Pius pápa hétfőn a londoni és bucaresti szentszéki követet fogadta. Vati-

káni körökben ebből arra következtetnek, hogy a Szentatya Castel Gandolfo-ban levő nyaralójában minden ellenkező híradásra is folytatja diplomáciai tevékenységét.

Molotov visszautasította az utolsó angol-francia javaslatot

Moszkvából jelentik: Az „United Press” értesülése szerint Molotov, szovjet külügyi népbiztos visszautasította a hármasszövetségre vonatkozó legutóbbi angol-francia javaslatokat, mert

azok csak közvetlen támadás esetére ajánlottak szövetséget, közvetett támadás esetére csak akkor, ha valamelyik szerződő fél is belekeveredik az ellenségeskedésbe.

Hajnali három óráig tartó ülés az angol alsóházban

A polgári légvédelem különleges intézkedéseit tárgyalták

Londonból jelentik: Az alsóház hétfői ülése hajnali 3 óráig tartott. A meghosszabbított ülésen került a polgári légvédelem reformjáról szóló törvényjavaslat tárgyalására is. A törvényjavaslat lökényt fedezékek építéséről szól. A Daily Telegraph

úgy tudja, hogy az angol kormány rövidesen bombabiztos telepeket épít olajtárolás céljából. A légügyi minisztérium Anglia nyugati pontjain nagy földalatti olajtartályokat építtet és szükség esetén azokba helyezik el Anglia olajkészletét.

Ötmillió font angol kölcsön Egyiptomnak fegyverkezési célokra

Légiforgalmi egyezmény Anglia és Egyiptom között

Londonból jelentik: Egyiptom pénzügyi államtitkára Londonba érkezett. Célja, hogy tárgyaljon az angol külügyi és kincstári kormánnyal az Egyiptom számára nyújtandó ötmillió font összegű fegyverkezési kölcsön ügyében. Anglia a kölcsön nagyrésztét valószínűleg kiviteli hitelkezeség alapján nyújtja.

Anglia és Egyiptom között egyébként légi-forgalmi egyezmény jött létre. Az Imperial

Airway megállapodást kötött egy közös légi-forgalmi társaság alakítására. Ebben a két kormány egyenlő arányban vesz részt. Az új társaság repülőgépei hetenkint egyszer közlekednek az Alexandria—London légi útvonalon. A légijáratot két, egyiptomi lobogó alatt közlekedő repülőgép kezdi meg, amely óránként 360 kilométeres sebességgel közlekedik.

Ciano gróf üzenete a spanyol néphez

„A spanyol nemzeti küzdelem korszakalkotó volt Európa életében”. — Barcelona egész éjszaka ünnepelt

Madridból jelentik: A Barcelonában tartózkodó Ciano olasz külügyminiszter üzenetet intézett a spanyol néphez. Üzenetében hangoztatja, hogy a Duce nevében jött, abból a célból, hogy fölvegye az érintkezést az új Spanyolországgal. A diadalmas spanyol nemzeti küzdelem korszakalkotó volt Európa életében. A spanyolok irányában táplált olasz érzelmeiről elvitathatatlan tanubizonyosságot tettek azok az olasz legionisták, akik életüket adták a spanyol ügyért.

Ciano külügyminisztert Barcelona lakossága

egész éjszaka ünnepelte. A város fényárban uszott. A főbb utvonalakon csoportok vonultak végig az olasz és spanyol himnusz hangjai mellett s éltették Mussolinit és Franco tábornokot.

A spanyol lapok lelkes hangú vezércikkben üdvözlék az olasz államférfit. Kiemelik, hogy Ciano, illetve az olasz kormány már akkor barátságáról tett tanúságot, amikor Franco győzelme körül még kétségek mutatkoztak. A spanyol lapok történelmi jelentőségének tekintik az olasz külügyminiszter spanyolországi látogatását.

Merénylet áldozata lett Szovjet-Oroszország kínai nagykövete

Moszkvából jelentik: Luganec-Orelsky, a Szovjet Unió kínai nagykövete, feleségével és sófőrével együtt Kínában halálos gépkocsiszerecséltenség áldozata lett. A szerencsétlenséget a kormánykerék szándékos megrongálása okozta.

Oriási hóhullám Amerikában 50 halálos áldozattal

Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államokban egy hét óta óriási hóhullám dühög. A hőségnek eddig 50 halálos áldozata van. Newyork lakosságának nagyrésze a szabadban tölti az éjszakákat.

Ujabb 70 szovjetrepülőgépet lőttek le a japánok

Angolelleses tüntetés Csingtauban

Londonból jelentik: A szovjet—japán légi harc egyre folytatódik. A mongol—madzsu határról érkező távirat szerint a japánok az újabb légi harcok során 70 szovjet repülőgépet lőttek le.

Csingtauban a kínaiak angolelleses tüntetést rendeztek. Köveket dobáltak az angol főkonzulátus épületére és az angol bankokra. A konzulátus kertjében pokolgépet helyeztek el. A kínai tüntetőket a japán hatósági közegek oszlatták szét.

Ápréhírdetéseik

Lakás

szavanként 3 lel

Kiadó

2 szobás, fürdőszobás, kertés lakás, Nagyvárad, Clordas-u. 46. sz.

Kiadó

1 szobás konyhás, gangos lakás. Nagyvárad, Str. Axente Sever 13.

Kétszobás,

újjonnan festett és mázolt utcai lakás azonnalra kiadó. Vajna, N.-Várad, Holban-u. 22.

Adás-vétel

szavanként 3 lel

Eladó

egy jó karban levő nagy csónak. Nagyvárad, Str. Saguna 7.

Komplett

hálószoba, alutazás miatt sürgősen eladó. Nagyvárad, Str. Tichindeal 13.

Befőzni való

kajszin barack, fáról eszedve, 1 kg 12 lel. Nagyvárad, Tache Ionescu-utca 24.

Eladó

fűszerüzletberendezés. Nagyvárad, Cal. Victoriei 43.

Aki

magánházat, bérházat, üzletet vagy bármilyen ingatlant eladni, venni akar, keresse fel a Popovics irodát, Nagyvárad, Vlahuta-u. 6.

Eladó

3+1 hálózati rádió, fürdőkád, Oradea, Str. Stefan cel Mare 17.

Eladó

a város legezebb, legjobban megépített monumentális uriháza, kétszer 4—4 szobás hallos, összkomfortos gyönyörű utcai lakással. Beépített terület 500 m² egész épület alatt nagyszerű pince. Külön autóbéjárt. Ritka alkalmi vétel, ára 850.000 lel. Kortsmáros László ingatlanirodája, Nagyvárad, Pasteur-utca 13. Telefon 20—85.

PUHA ÓLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

Allást keres

szavanként 1 lel

Nevelőnőnek

menne urilány. Nagy Eva, Aiud-Nagyenyed, Str. Vánatorilor 2.

Ingatlan

óvadékkal rendelkező, föltétlen megbízható intelligens leány elmenne pénztárosnőnek, gazdaságba felügyelőnőnek vagy bármilyen bizalmi állásba, esetleg gyermek mellé vagy magános urinóhoz szerény igényvel, de ahol mint családtagot tekintenek. Más városba, vidékre vagy tanyára is megy. Cim: özv. Kovács Dezsóné, Nagyvárad, Str. Lebedei 2.

Allást nyec

szavanként 2 lel

Női konfekció

munkában gyakorlott leányokat felvesz Szabó Lajos, Nagyvárad, Gh. Lázár-utca 3. szám.